

Jaarverslag Stichting Vrienden van het Juda Palache Instituut

2024

Besproken en goedgekeurd door het Algemeen Bestuur
van de Stichting op 24 februari 2025

De Stichting Vrienden van het Juda Palache Instituut is bij Beschikking van de Belastingdienst 's-Hertogenbosch sinds 20 september 2007 aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling met RSIN-nummer 8160.53.297.

Contactadres: Stichting Vrienden van het Juda Palache Instituut, p.a. Secretariaat Hebreeuwse Taal en Cultuur, Spuistraat 134, kamer 3.18, 1012 VB Amsterdam.

KvK nummer: 41210735, bankrekening nummer NL56 RABO 0144 0742 14 t.n.v. Stichting Vrienden van het JPI
Website: <https://vriendenjpi.nl/>

Algemeen

De Stichting Vrienden van het Juda Palache Instituut (hierna de Stichting) is een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

In verband met de zich wijzigende fiscale wetgeving is op de vergadering van het algemeen bestuur van 12 maart 2007 besloten om bij de Belastingdienst 's-Hertogenbosch een formele beschikking ter zake de ANBI status aan te vragen. Op 20 september 2007 is van de Belastingdienst Den Bosch een Beschikking ontvangen op grond waarvan de Stichting vanaf 1 januari 2008 aangemerkt wordt als Algemeen Nut Beogende Instelling met fiscaal nummer 8160.53.297. Deze beschikking is begin 2010 herbevestigd door positieve beantwoording van een formulier van de Belastingdienst met aanvullende eisen ten aanzien van de ANBI status.

De Stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam onder nummer 41210735.

De Stichting, die is opgericht op 19 augustus 1991 en waarvan de statuten laatstelijk zijn gewijzigd op 11 oktober 2004, stelt zich ten doel:

“Het behartigen van de belangen van het Juda Palache Instituut van de Universiteit van Amsterdam, in het bijzonder ten dienste van de beoefening en de bevordering van wetenschappelijke studie in de taal- en letterkunde op het gebied van het Hebreeuws, Aramees, Syrisch, en Joodse studiën.”

Het algemeen bestuur (hierna bestuur) bestaat uit ten minste twee en ten hoogste vijf bestuursleden, waaronder een voorzitter, een secretaris en een penningmeester, die tezamen het dagelijks bestuur vormen. Conform een door het bestuur vast te stellen rooster treedt in de jaarlijkse vergadering van het bestuur een bestuurslid af dat zo nodig terstond kan worden herbenoemd.

Het bestuur kan aan de leden een vergoeding toekennen voor kosten, gemaakt wegens werkzaamheden ten behoeve van de Stichting. In het onderhavige boekjaar, evenals in voorgaande jaren, is dit niet gebeurd.

In de jaarlijkse vergadering van het bestuur brengt het dagelijks bestuur verslag uit over de gebeurtenissen in het afgelopen jaar en het gevoerde beheer over de Stichting. Tevens stelt deze vergadering de jaarrekening vast. Ten slotte vinden benoemingen en herbenoemingen van bestuursleden plaats. Van alle vergadering van het bestuur worden verslagen gemaakt.

Vergaderingen bestuur

Het bestuur is in het verslagjaar twee keer bijeengekomen: op 3 mei en op 20 november. Tijdens deze bijeenkomst, waarvan verslagen beschikbaar zijn, kwamen de volgende onderwerpen ter sprake:

- goedkeuring financieel jaarverslag 2023 en begroting 2024;
- de vriendenbrief 2024;
- de ontwikkelingen bij het Juda Palache Instituut;
- de bijdrage van de Vrienden aan de jaarlijkse winteroelpan (cursus Hebreeuws) in samenwerking met de Bischoffsheim Stichting;
- de bijdrage aan het congres Jiddisj;
- twee bijdrages voor de studievereniging Sechel;
- de toekenning van twee scriptieprijsen voor masterscripties;
- de ontwikkeling van de beleggingen van de Stichting.

Bestuur

In 2024 zijn er geen wijzigingen in het bestuur opgetreden.

Aan het eind van het verslagjaar bestond het Algemeen Bestuur uit:

Voorzitter: mevrouw prof. dr. I.E. Zwiep

Secretaris: mevrouw drs. E.J. Poesiat

Penningmeester: de heer drs. P.D.H. Minco RBA

Lid: de heer dr. H. Markens

Ontwikkelingen bij het Juda Palache Instituut

Het jaar 2024 stond wederom in het teken van het consolideren en uitbouwen van nieuwe initiatieven rond de subsidie die de vakgroep in 2022 ontving van de Rothschild Foundation voor het inrichten van een Amsterdam Centre of Jewish Urban Studies. Nadat eerder het onderwijs Jiddisj in de schijnwerpers stond, werd dit jaar extra aandacht besteed aan het uitwerken van digitale leermiddelen voor het Modern Hebreeuws-onderwijs. Daarvoor is een ambitieuze 'white paper' geschreven, die inzet op het beschikbaar maken van die middelen voor een Europese Hebrew language community. De situatie in Israël (en Amsterdam) na 7 oktober 2023 heeft met name dit project ernstig vertraagd. Minder hinder ondervond de deelname van de vakgroep aan het digitale project Amsterdam in 750 Verhalen, waaraan verschillende docenten korte stadsverhalen hebben bijgedragen.

Een tweede aandachtspunt in 2024 was het positioneren van de vakgroep als landelijk en internationaal centrum voor academische *expert meetings*. In het verlengde van het Jiddisj onderwijs is dit jaar, met steun van de Stichting Vrienden van het Juda Palache Instituut, het 15e Jiddisj Symposium georganiseerd, in het Goethe Instituut, in samenwerking met prof. dr. Marion Aptroot van de HHU in Düsseldorf. Op 27 maart vond de NGJS-conferentie over 'Tefillah and Jewish Knowledge' plaats, georganiseerd door de vakgroep in samenwerking met Dr. Arjen Bakker (RUG) en de Bibliotheca Rosenthaliana, wederom met financiële steun van de Stichting. Meer dan 70 deelnemers, waaronder ook collega's die het congres vanuit Israël via Zoom konden volgen, luisterden naar ruim twintig sprekers uit binnen- en buitenland, van studenten van de vakgroep tot internationaal erkende specialisten en met bijdragen van vertegenwoordigers van de Amsterdamse liberale en orthodoxe gemeenten. Op 14 mei ontving de vakgroep, in het Joods Museum Amsterdam, een delegatie studenten en docenten uit Basel voor een gezamenlijke studiemiddag over de toekomst van de Joodse Studies in Europa in het licht van de recente ontwikkelingen in het Midden Oosten. Op 4-5 november hoostte de vakgroep een internationale expert meeting over ontwikkelingen in het onderzoek naar 'De Joodse Achttiende Eeuw', met deelnemers uit Nederland, Israël en de VS. Op 19 november volgde, in samenwerking met het Menasseh ben Israel Instituut, een internationale studiedag over eenbladsdrukken.

Een derde speerpunt was het versterken van de vakgroep door mee te dingen naar een van de universitair docent-posities, die t.b.v. de faculteit zijn gefinancierd vanuit de Sectorplanmiddelen van OC&W. Het is de vakgroep in de zomer van 2024 gelukt één van deze drie posities te bemachtigen, waardoor per januari 2025 Dr. Magdalena Janusikowa als nieuwe collega kan worden aangesteld. Zij zal niet alleen mede zorgdragen voor het onderwijs in de BA en MA programma's, maar vanuit die expertise ook participeren in nieuwe initiatieven om het talenonderwijs dieper in de faculteit te integreren.

Daarnaast blijft de vakgroep lopende initiatieven aanbieden en waar mogelijk verbeteren. Met steun van de Bischoffsheim stichting en de Stichting Vrienden van het JPI vond ook dit jaar in januari de jaarlijkse Winteroelpan plaats, wederom gedoceerd door de Israëlische student Nir Zats. Op de afsluitende dag hebben de deelnemers dit jaar op verschillende plekken in de stad Hebreeuwse poëzie voorgedragen, wat als zeer verrijkend werd ervaren. Een andere terugkerende activiteit is de Travelling Winterschool, die de vakgroep jaarlijks in samenwerking met de Open University of Israel en de Université Sorbonne Paris-1 organiseert, met financiële steun van de Rothschild Foundation en de Faculteit

Geesteswetenschappen. De intensieve studieweek, met in totaal 18 deelnemende studenten uit Amsterdam (13) en Parijs (5), vond plaats in Pisa, met excursies naar Joodse bezienswaardigheden in Florence en Livorno. Door de situatie in Israël konden de studenten van de OUI dit jaar niet deelnemen; de OUI docenten waren uitgenodigd om op kosten van het project alsnog aan te schuiven en te doceren.

Bijzondere vermelding verdient het feit dat de Stichting dit jaar twee scriptieprijsen heeft kunnen uitloven voor excellente masterscripties. De prijzen werden toegekend aan Kelsey Akers, voor haar scriptie *Threads of Resilience: Examining Weddings in European Jewish Displaced Persons Camps 1945-1951, through Material Dress Culture* en aan Robert Braskamp voor zijn studie naar *Epiktetos and Pirkei Avot: Power and Politics in Jewish and Roman Practical Ethics*. Beide studenten hopen hun loopbaan als promovendus te kunnen vervolgen.

Ten slotte werd ook dit jaar, voor de derde keer op rij, door studenten van de vakgroep de UvA *Channuka-Diversity Day* georganiseerd, ditmaal in de vorm van een pre-Channuka party in het Roeterseilandseiland complex. Daarbij trad ook de rector van de universiteit, prof. dr. Peter Paul Verbeek, op als een van de sprekers. Voor de masterstudenten werd het jaar afgesloten met een excursie, op dinsdag 17 december, langs een reeks voormalige Joodse buitenplaatsen aan de Vecht.

De dagelijkse gang van zaken in het onderwijs werd het afgelopen jaar door twee factoren sterk meebepaald. Om te beginnen kreeg de situatie in Israël vanaf 7 oktober 2023 in toenemende mate invloed op studenten en staf, met name vanaf het moment dat de UvA, voorjaar 2024, het toneel werd van verregaande studentenprotesten. De onderlinge polarisatie, maar vooral de roep om boycot van Israëlische academische instellingen (die ook verschillende samenwerkingen van de vakgroep zou betreffen) hebben veel tijd, energie en inzet gevegd. De formele contacten met het facultair en universitair bestuur over de eventuele gevolgen voor onze programma's en het welzijn van onze studenten en medewerkers zijn met name in de eerste helft van 2024 zeer geïntensiveerd. Daarnaast hebben verschillende stafleden, promovendi en post-docs zich gemengd in de universitaire discussies over het thema. Ook achter de schermen was en blijft de staf zeer alert betrokken bij acties om de academische vrijheid van onze instelling te waarborgen. Op 7 oktober organiseerde de vakgroep een korte, ingetogen en zeer goed bezochte herdenkingsbijeenkomst, waarin twee Israëlische MA-studenten en een Nederlands-Israëlische post-doc aan de hand van poëzie en een indrukwekkende video hun ervaringen deelden met de aanwezigen.

Een tweede ontwikkeling is de landelijk toenemende druk op academische talenstudies, die ook onze opleidingen niet onberoerd laat; met name het aantal BA-aanmeldingen blijft al jaren achter bij het facultaire minimum (het aantal aanmeldingen voor de MA, daarentegen, blijft nog altijd sterk groeien). In het kader daarvan is de vakgroep in de eerste helft van 2024 nauw betrokken geweest bij het ontwikkelen van een visiestuk, dat het facultaire en universitaire bestuur in eerste instantie heeft overtuigd om nog één keer extra te investeren in het aantrekkelijk maken van de universitaire talenstudies. Omdat de studie Hebreeuws ook een grote component Joodse (cultuur)geschiedenis omvat, zal het een uitdaging worden om onze programma's vruchtbaar in deze nieuwe initiatieven in te passen.

Bijdragen Vrienden

Sinds 2020 ondersteunt de Stichting tezamen met de Bischoffsheim Stichting de winteroelpan (taal cursus Ivriet) van het JPI. In 2024 werd hiervoor € 500 bijgedragen, een verhoging ten opzichte van € 400 de afgelopen jaren. Dit is een mooi voorbeeld van hoe de Vrienden met een relatief bescheiden inzet van middelen onmisbare activiteiten van het Juda Palache Instituut mogelijk maken.

Ook aan een congres Jiddisj droegen de Vrienden weer € 500 bij.

Daarnaast ontving studievereniging Sechel € 217 voor een Purimshpiel en € 72 voor museumbezoek.

En last but not least, er werden in 2024 liefst twee scriptieprijsen uitgereikt (zie hierboven). Dit heuglijke feit vond voor het eerst plaats in het bestaan van de Vriendenstichting. Het bestuur van de stichting feliciteert beide auteurs met hun prachtige en hoogstaande onderzoek. Daarbij hoopt de stichting met deze prijs niet alleen de gelauwerden te honoreren met een geldbedrag en een vermelding op de cv, maar ook dat deze toekenning een stimulans mag vormen voor verder wetenschappelijk onderzoek op het vakgebied.

Financiële aspecten

Het eigen vermogen van de Stichting bestaat uit een stamkapitaal, een reserve en uit de geactiveerde giften van de Vrienden voor het Leven.

Het stamkapitaal en een deel van de huidige reserve zijn ingebracht bij wijze van een eenmalige gift door de Doctor Hofstee Stichting te Alkmaar. Daarnaast ontving de Stichting in 2016 een aanzienlijk legaat van professor S. Berger z.l. De jaarlijkse opbrengst van het stamkapitaal wordt besteed aan de doelen van de Stichting Vrienden van het Juda Palache Instituut. Op het stamkapitaal zelf mag alleen in bijzondere situaties worden ingeteerd.

De jaarlijkse inkomsten van de Stichting bestaan uit giften van Vrienden, donaties van stichtingen en particulieren, beleggingsopbrengsten, legaten en overige baten.

De Stichting kent Vrienden die een jaarlijkse gift doen en Vrienden voor het Leven.

Laatstgenoemden doen een éénmalige gift die hen voor het leven Vriend van de Stichting maakt. Tijdens de vergadering van 24 september 2007 is besloten om giften van Vrienden voor het Leven te activeren op de Staat van Bezittingen en Schulden in het Fonds Vrienden. Vervolgens dienen zowel de revenuen als de hoofdsom over een periode van tien jaar ten goede te komen aan de doelen van de Stichting.

De Stichting Vrienden beoogt tenminste 80% van haar jaarlijkse directe inkomsten te besteden aan projecten conform haar doelstelling. Als in enig jaar de inkomsten niet volledig worden besteed, tracht de Stichting dit in het daaropvolgend jaren alsnog te doen.

Tot 2017 heeft de Stichting jaarlijks ingeteerd op haar vermogen door enerzijds afnemende rente-inkomsten en anderzijds lagere ontvangsten van Vrienden. In 2016 heeft het legaat van professor Berger echter de reserves aanzienlijk aangevuld. Dat biedt additionele mogelijkheden om middelen te besteden aan de doeleinden van de Stichting.

Tevens heeft het bestuur in 2016 besloten om het vergrote vermogen voor een deel te beleggen in defensieve waarden, vooral obligaties. Dat dient te zorgen voor een hogere netto-opbrengst van het vermogen zolang de rente op banktegoeden zeer laag ligt.

In het verslagjaar hebben de obligaties waarin de Stichting belegt weer een positief netto rendement (na kosten) opgeleverd van bijna 20% na 9,5% in 2023 en een verlies door een sterk stijgende rente van 16,6% in 2022.

De Stichting besteedt haar middelen aan wetenschappelijke bijeenkomsten en projecten in samenhang met de activiteiten van het Juda Palache Instituut, waaronder in voorkomende gevallen ook de scriptieprijs valt. Door het genoemde legaat is meer ruimte ontstaan om deze doelstellingen uit te breiden met aanvullende projecten, bijvoorbeeld in samenwerking met het Joods Bijzonder Onderwijs of derde partijen binnen de doelgroep.

Boekjaar

Het boekjaar van de Stichting valt samen met het kalenderjaar.

De jaarrekening bestaat uit een Staat van Bezittingen en Schulden, een Staat van Herkomst en Bestedingen met een toelichting daarop en een begroting voor het nieuwe boekjaar met een giftenplan.

Jaarrekening 2024

Staat van Bezittingen en Schulden

<i>Activa</i>	2024	2023	<i>Passiva</i>	2024	2023
<i>Bankrekeningen</i>					
Liquiditeiten	42.969,36	31.303,41	Stamkapitaal	30.000,00	30.000,00
Beleggingen	22.138,44	29.799,67	Reserve	23.473,80	29.288,08
			Fonds	1.634,00	1.815,00
			Vrienden		
	65.107,80	61.103,08		65.107,80	61.103,08

Staat van Herkomst en Bestedingen

<i>Inkomsten</i>	2024	2023
Direct rendement beleggingen	2.019,32	1.950,00
Waardemutaties beleggingen	3.869,10	939,67
Ontvangen rente	39,96	47,55
Vrienden voor één jaar	100,00	100,00
Vrienden voor het Leven		
Giften / bijdragen lezingen	735,00	35,00
Ten laste van Fonds Vrienden	181,00	201,00
	6.944,38	3.273,22
<i>Uitgaven</i>		
Bijdrage projecten	788,96	1.071,57
Bijdrage winteroelpan	500,00	400,00
Scriptieprijsen	1.000,00	
Bankkosten en porti	167,42	163,01
Kosten effectenrekening en transacties	159,98	149,22
Overige kosten en kosten website	139,35	139,35
Naar Fonds Vrienden voor het Leven	46,30	196,00
Mutatie reserves	1.149,09	1.149,09
	2.939,66	3.273,22

Begroting 2025 (en gerealiseerd 2024)

	2025	2024
Inkomsten		
Directe opbrengst beleggingen	1.300	2.019
Koersmutaties beleggingen	800	3.869
Rente	50	40
Vrienden voor 1 jaar	100	100
Vrienden voor het Leven		
Giften	150	735
Ten laste van Fonds Vrienden	163	181
	<hr/>	<hr/>
	2.563	6.944
Uitgaven		
Bijdrage Projecten en scripties	1.000	1.789
Bijdrage winterulpan	500	500
Naar Fonds Vrienden	163	181
Bankkosten	175	167
Beleggingskosten	150	160
Kosten website	96	96
Overige kosten	50	46
	<hr/>	<hr/>
	2.534	2.939
Mutatie Reserve	29	4.005

Vastgesteld en goedgekeurd op de vergadering van het algemeen bestuur van de Stichting Vrienden van het Juda Palache Instituut op 24 februari 2025 te Amsterdam.